

79739

279741

Inte 2-20

PREOTULU ROMANU.

DIUARIU BASERICESCU

scolastecu si literariu.

Buzele preotului voru pazi sciinti'a
si lege voru cercá din gur'a lui.

Malachi'a c. II. v. 7.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

An. X. — 1884.

PROPRIETARIU, REDACTORU si EDITORU :

NICULAE FEKETE NEGRUTIU.

Bibl. Univ. Cluj

Nr. 1244 1923

Gherla

Imprimari'a „Aurora” p. A. Todoranu.

1884.

SUMARIULU

„PREOTULUI ROMANU.“

Cursulu X. — Anulu 1884.

<i>Studia teologice-literarie.</i> — Asiediamentele sacre ale cultului divinu din ss. Pareseme, pag. 1. 25. 49. 73. 89. 105. 121. 141. 161. 177. 229. 245. 269. 313. 345. 380.	
Insemnatarea celoru „trei Crai dela resaritu“ si a „stelei“	8. 31.
Uniunea basericésca a Romaniloru cu reformatii in secl. XVI.—XVII.	11. 53. 128. 148. 277. 301.
Unele notitia despre casatoria	35. 58.
Scól'a durerei si a lipsei	45.
In atentiunea literatiloru nostri	139.
Recunoscienti'a	159.
O descoperire nóua a invetiaturei apostolice si Liturgi'a	188. 227.
II. Predice. — La anulu nou	14.
Siepte predice pentru Postulu mare. — (Despre s. Taina a Penitentiei) — I. Despre necesitatea esaminarei cunoscentiei sufletului	62
II. Despre modulu esaminarei cunoscentiei sufletului	79.
III. Despre parerea de reu	94.
IV. Despre voi'a tare de-a ne indreptá viéti'a	98.
V. Despre S. Marturisire	113.
VI. Despre tainuirea pecateloru in S. Marturisire	132.
VII. Despre facerea destulu	152.
La inviarea Domnului	169.
La serbatórea descinderei Spiritului Santu	193.
La Dominec'a Vamesiului si a fariseului.	251.
La Serbatórea Santului si Marelui Martiru Demetriu isvoritoriulu de miru	389.
La Nascerea Dlui N. Is. Christosu I. II.	361. 369.
<i>Predice funebrele.</i> — La morti de diverse stári	41.
La inmormentarea multu regretatei Elisabet'a Domide	68.
La morti de diverse stári	184.
La inmormentarea unui plugariu harnicu	236.

La mórtea unui preotu	283.
La unu sinucisu	337.
La inmormntarea unei tenere preotese	358.
<i>III. Poesii. Clerului Romanu</i>	
Gemenii sermani	46.
Cersitoriulu	87.
Intórcete	168.
O mama 'si plânge prunculu	304.
<i>IV. Diverse. 24. 48. 88. 103. 119. 192. 244. 258. 342.</i>	
Cugetari	228.
Seminaria in Blasiu pentru tenerimea studiósá	243.
Consacrarea bisericeí rom. gr. c. din Naseudu	305.
Loteri'a Reuniunei femeiloru rom. din Sibiiu	311.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

natiunea noastră, ci „*petrecerea noastră e în ceriuri.*“¹⁾ Scopulu nostru e mai sublimu, tient'a noastră e mai înaltă, „*pre acel'a l'am facutu* — dîce Domnulu — *întru marierea mea.*“²⁾ Nu pamentulu, ci ceriulu, — nu omulu, ci Domnedieu, — nu tempulu, ci eternitatea, — nu marirea ori fericirea lumésca, ci cea eterna e tient'a creațiunei și manțiurei noastre. „*Legatura vecinica a facutu cu ei* — Domnulu — *și judecatile sale le-au aretatu loru.*“³⁾ Éta tient'a și destinațiunea noastră.

Priviti inse acuma în trecutulu vostru, cercati și „*ve aduceți a-mînte* — Credintiosiloru! — *de dîlele cele de mai'nain'e!*“⁴⁾ Considerati trecutulu vostru! Trecutulu? Si óre la cugetulu acestui'a nu ve vine Credintiosiloru! la cei mai multi a eschiamá: O tempule unde esci? O eternitate de ce nu te opresci?! Dara inzadaru! — Tempulu fuge sí trece, — trece în eternitate. — Neme nu cugeta că cu ce e datoriu, decumvá a pierdutu tempulu. Ve spunu inse Credintiosiloru! că tempulu e uniculu acel'a ce nimene nu ti-lu póte redá neci resplátí. Asia este cu adevératu! Tempulu e asemenea unui rîu, care isvorindu din eternitate, érase se întórce în aceea, — ne parasescce cu dîlele și cu anii, și neci cându — neci cându nu se mai întórce, nu-lu mai potemu recapatá!

Spuneti-mi voi cei încaruntîti, — câte primaveri ve-au inverditu, câte veri ve-au incalditu, câte tórne ingalbenite ati vediutu, și câte ierni ve-au inbucuratu cu speranti'a unui anu mai bunu. Spuneti-mi rogu-ve unde suntu tóte aceste? — au disparutu, căci tempulu tace și trece, și ve însemnati că numai „Domnulu remane în vécu, care a gatitu la judecata scaunulu seu.“

Dar' óre cu ce castigu sufletescu ve apropiati la scaunulu judecatiei lui Domnedieu? Fericiti veti fí cându cautându în icón'a trecutului vostru nu veti fí siliti a eschiamá cu Psalmistulu că „*dilele vóstre s'au stensu întru desiertatiune!*“ Mai bine inse se marturisimu „*cà toti ne-amu abatutu, impreuna nerebnici ne-amu facutu, cà nu este celu ce face bine, nu este pâna la unulu.*“⁵⁾

¹⁾ Filips. III. 20. ²⁾ Isaia XLIII. 7. ³⁾ Intielep. XVII. 10
⁴⁾ Evr. X. 32. ⁵⁾ Ps. 52. 4.

Séu nu cetiti cei mai multi in cartea vietiei, cá la unulu si-a facutu lacasiu necredinti'a si hul'a celoru sante, — la altulu blastemulu si fora de legea, — la acest'a s'a incuibatu desfráulu si necurati'a, — la acel'a s'a intaritu nedreptatea, — aci s'a inaltiatu ur'a, mani'a si lacomi'a, — acolo s'a preamaritu beti'a, respirea s. a.

O! si cátu de micu e numerulu aceluor crestinu cari imprenna dulce se svatuiáu si in cas'a lui Domnedieu ambláu,¹⁾ in viéti'a caror'a e scrisa pacea, iubirea, infránarea, rabdarea, umilinti'a si indestulirea crestinésca.

Fia I. Credintiosi! cá icón'a acést'a din urma se stralucésca si in viéti'a vóstra, pentru-cá atunci ati lucratu in trecutul vostru pentru eternitate.

II.

Crestine, esti caletoriu! Precumu inse acest'a ajungându la unu locu de repausare — meditédia nu numai despre calea pestrecuta, ci atátu despre periclele ce are se le intempine, cátu si despre greutatile ce are se le invinga in caletori'a s'a ce-i stá inainte: ast'feliu stái si tu puçinu in diu'a de adi, si odichnindu-te pre pragulu unui anu nou, scobórete in cas'a sufletului teu, mesura-ti poterile, si te pregatesce la calea cea spinósa si plina de periclele ispiteluor a vietiei tale. Intórceti privírea t'a la conscienti'a t'a, si in acést'a formédia venitoriulu teu.

I. Credintiosi! decumvá in anulu venitoriu ne-aru coversi, atáta daru si fericire, câte ni se poftescu adi din ánima sincera ori si din indatinare, O! atunci amu poté se dícemu cá suntemu, cá vomu fi fericiti si indestuliti!

Cine nu scie inse cá cáta diferintia este intre aceste pofte si dorintie, si intre realizarea loru, pentru-cá scimu cu totii cá in cele mai multe casuri remanemu neindestuliti, se nu dícu nefericiti cu noi insine. Si óre pentru ce? Se nu ve însielati, Credintiosiloru! cá dóra tempulu, impregiurarile, ori chiaru ómenii ar' fi caus'a neindustulírei vóstre, — nu! ci priviti in conscienti'a vóstra, aci se cercati

¹⁾ Ps. 54. 12.

caus'a principala, căci *fericirea si indestulirea adeverata jace in conscientia curata.*

Vofiti dreptu aceea Credintiosiloru se aveti in venitoriulu vostru fericire si indestulire? atunci instituiti acuma esaminarea si cercetarea conscientiei vóstre! Séu dóra cugetati că omulu se póte indreptá, póte progresá in vertuti fora se-si cunósca poterile si smintele sale proprie? — e cu nepotintia!

'Mi-veti raspunde inse că recunóschemu a fi asia, — dar' cătu e de greu acést'a? Me iertati inse se ve respundu eu cu ins'asi vócea conscientiei vóstre. Dreptu aveti! greutatea acést'a inse nu jace in aceea, că dora nu amu poté aflá, nu amu poté esaminá starea conscientiei nóstre, nu, fora in aceea că cunoscându-o, nu voímu se cercamu neci se cunóschemu, — séu si de amu vofi, ne mai place a acoperi si netedí, si mai multu a escusá si laudá gresielele nóstre, séu in casulu celu mai bunu a aruncá vin'a pre altulu si chiaru si pre Dompedieu.

Asiá pre teneri i-amagesce speranti'a desiérta, — pre barbati semtiulu poterei de viétia, placerile si grigile lumei, — pre betrâni i-ametiescu memori'a lupteloru si a meriteloru, si lingusirea façiarniciloru, cá se nu véda neci se cunósca starea adeverata a conscientiei loru. Si apoi se ne mai miramu că la totu pasiulu audímu căintie de ne'ndestulire?

Vofiti dreptu aceea Credintiosilorn! se aveti linisce suflétésca, fericire si indestulire adeverata in viéti'a vóstra, aci e tempulu! Se nu ne amagimu, neci se ne aretamu mai buni, decâtu cum suntemu, pentru-cá DomnuLu cunósce ânimele fiasce carui'a. Pentru aceea ve dícu:

Tenerule! smulge poftetele placeriloru nefertate, stenge foculu desfranarei din ânim'a si trupulu teu, — cérca intie-leptiunea adeverata, si sadesce in sufletulu teu flórea innocentiei si frunseti'a curatíei.

Parintiloru! calcati pre calea vietiei crestinesci, induplicati-ve grigi'a si intariti ânim'a vóstra cu mandatele Domnului cá se dati crescere crestínsca prunciloru vostri, — viéti'a vóstra se fia icón'a legeri Domnului, cá se luminedie filoru vostri spre iubirea dreptatei si a fapteloru bune.

Lacomule, nedreptule, desfrاناتule, resipitoriule! scoboritive in sufletulu vostru, si cunoscându spurcatiunea aceluia, se ardeti inca adi patimile vostre nesatióse, insemnandu-ve cu totii cá „fric'a Domnului este invetiatura si intielectiune“ si cá „inceputulu vietiei bune este a face dreptatea.“¹⁾

Voi toti cei ce lucrati fora de lege aducetive aminte de capetulu vietiei vóstre „intórceti-ve la Domnulu si parasiti-ve de pecatele vóstre!“²⁾ „Judecative — toti — pre voi insive, mai 'nainte de ce ar' veni dílele reutatei cá se nu fiti judecati.“³⁾

III.

Privesce in trecutul tu, — scobóra-te in conscientia t'a si cêrca presente — dar 'se nu te zeuiti Crestine! neci de venitoriulu tu. Pentruca: trecutul ne acusa, presente ne vedesce si venitoriulu ne judeca.

O! dar' ce ni-a mai remasu pentru venitoriu, decátu sperantia, si intunereculu?!

Nu se póte negá cá venitoriulu e ascunsu inaintea nóstra, — o cétia si intunecime grea ílu acopere inaintea ochiloru si cunoscintei nóstre. Se ne bucuramu inse Credintiosiloru! cá e asia. Provedinti'a divina numai spre folosulu nostru a dispusu astufeliu.

Si intru adevéru, — pentru cá rogu-ve, óre ce ar' face necredintiosulu, cându ar' scí securu inainte cá mai are tempu destulu de a batjocóri si a calcá legea Domnului? — a buna séma si cu mai mare nesocotintia ar' amblá in cararile nedreptatei si necredintiei.

Ce ar' face desfránatulu, cându ar' fí securu cá fóra frica mai póte se continué si se-si saturé poftete sale nesatióse, — óre nu s'ar cufundá si mai tare?

Ce ar' face seraculu cându ar' scí cá lacremile sale neci in venitoriu nu voru avé capetu, ci totu doreri, lipse, neajunsuri si necasuri are se fia sortea lui? óre nu ar' desperá, nu s'ar sucumbe?

1) Cart. pild. XVI. 4. 7. 2) Eccl. 3) I. Cor. XI. 13.

Apoi cându inaintea noastră ar' fi securu si deschisu venitoriulu, unde ar' fi meritulu, unde remunerarea si dreptatea domnedieésca?

Prelanga tóte aceste ve intrebu cu s. Ioanu gura-de-auru — óre se póte denegá credinti'a celoru ce s'au intemplatu? ori nu scimu cu totii cá ce au fostu vá mai fi si cá nemicu nu e nou sub sóre?

Fia inse venitoriulu nostru cátu de nesecuru, aceea inse e securu cá „*tóta calcarea de porunca si neascultarea vá aflá drépta resplatire!*“¹⁾ ori spune-mi:

Resipitoriule! óre nu scii ce te ascépta in venitoriu de nu te vei întórce? băt'a de cersitu, ocar'a si rusinea, cá si pre altii asemeni tie.

Betîvule, Desfrânatule! uitate la celu ce e tavalitu in noroiulu spurcatiunei, neonoratu, despretiuitu si de toti batjocoritu, si privesce in trensulu icón'a venitoriului teu — de nu te vei indreptá.

Teneriloru imbuibati si desfrânati! ve incredeti in vigórea si in frumseti'a aniloru vostrii si cugetati cá totu asia ve va merge? O nu! ci cautati, acolo e scheletulu fóra viétia, sufletulu fóra frumsetia, trupulu fóra forma si vigóre a semeniloru vostrii, si mai cutezati a díce cá nu cunósceti venitoriulu vostru?!

Parintiloru! cei ce lasati pre pruncii vostri dupa voi'a loru, fóra crescere in fric'a Domnului, cugetati cá resplat'a osteneleloru vóstre vá fi, din partea prunciloru vostrii, multiamita si linisce in dílele de betranetie? Reu ve insielati! Acolo plangu cei de sórtea vóstra, — pálmii si bătăi, sudalmii si ocará, aceste voru fi resplatirea vóstra. — Acest'a vá fi venitoriulu vostru, adevérindu-se intru voi díș'a Intieptului cá „*pre Tatalu necredintiosu ilu voru hulí fii, cá pentru elu suntu de ocará.*“²⁾

Dar' voi *scumpiloru si camatariloru*, cugetati cá veti siedé in veci pre comór'a fóra-de-legiloru vóstre, — séu nu voíiti a cunósce venitoriulu vostru? éta, ve spune Intieptulu cá „*Celu ce sperédia intru avuti'a s'a, acel'a vá*

¹⁾ Evr. II. 2. ²⁾ Intiel. Siracu XLI. 10.

cadé!"¹⁾ ori nu ati vediutu pre altii asemeni voue că intr'o clipita au ajunsu la sapa de lemnu? Séu dóra credeti că cu averea vóstra veti poté tégui si cumperá si mórtea? Inzadaru ve incuiati in chiliele vóstre si paziti comór'a vóstra nelegiuita, că-ci mórtea e fóra indurare, goli ve intinde si ve pune lángha seracu, vermii ve voru consumá cá pre celu misielu si asupritu de voi, pentru-cá pamentu esci si in pamentu te vei întórce. — Si apoi ve mai trufiti in avuti'a vóstra si nu voíiti se sciti că ce ve ascépta?

Apoi voi *Nedreptiloru si asupritoriloru!* ce ve incredeti intru tari'a vostra, asuprindu pre de aprópele vostru! Cugetati că veti straluci totu-de-a-una in marirea puterei vóstre? Ve insielati că singuri ai vostrii ve voru surpá, — resplat'a vóstra vá fí urgisirea si blastemulu celoru asupriti. Acest'a e venitoriulu vostru!

Dar' voi o seraciloru! si toti cei ce iubiti dreptatea! se nu ve clatiti in credinti'a vóstra, neci ve lapedati dela calea legeri lui Domnedieu, pentru-cá venitoriulu vostru e in man'a lui Domnedieu care nu insiela neci ve parascesce. Aduceti-ve aminte totu-de-a-una că Domnulu e celu ce redica pre celu seracu si din gunoiu. — Elu dà hrana la totu trupulu, si dà plata dreptiloru... „*Dreptii in vécu voru fí vii si in'ru Domnulu e plat'a loru si portarea de grigia pen'ru densii la celu precainaltu.*“²⁾

Toturoru celoru ce jaceti in somnulu pecatelorü ve dîcu cu Intieleptulu: „*Pâna cându jaci o lenesiule? si cându te vei sculá din somnu?!*“³⁾

Dreptu aceea pâna cându nu incepeti acestu anu nou, recugetati cu totii tient'a si chiemarea vietiei vóstre, o Credintiosiloru! Faceti cu totii socóta cu conscienti'a vóstra, — meditati despre trecutulu vostru, si de veti aflá că acel'a nu a corespunsu legeri Domnului, — de veti sémți in *ánim'a* vóstra nelinisce si neindestulire: atunci indreptati-ve si ve imbracati cu armele buneii credintie, carea este isvorulu indestulirei si a fericirei.

Credeti cu totií in Domnulu, ca Elu ve vá mantuí, sperati intr'ensulu că elu ve vá intarí, pastrati fric'a lui si

¹⁾ Esempl. I. Solom. XI. 28. ²⁾ Intielep. Sol. V. 16 ³⁾ Esemple VI. 9. — Cfr. Rom. XIII. 11.

întru densulu se imbetrâniti, cá astufeliu folosindu bine tempulu, — acest'a neci cându se nu fia chiamatu asupr'a vós-tra cá acusatariu, — ci Domnulu ori si cându se ve afe gata spre respunsu bine-placutu cá se dobânditi resplatirea moscenirei fiesci in ceriuri — Aminu.

I BOROSIU.

~~~~~

Clerului Romanu.

— *La 1 Ianuariu 1884.* —

Anu nou! nu-ti ceru in parte nemic'a pentru mine,
Sórtea-'mi cu a multimei, asiu vré se o unescu.

Gr. Aléandrescu.

In noianulu veciniciei inc'-unu anu a disparutu
Si cu elu câte sperantie?! câte doruri n'au trecutu?!
Elu s'au dusu lasându in urma intr'o parte bucurii,
De-alta parte lacrimi triste, rane-adénci si inca víi, —
Astufeliu trece totu ce 'n lume, se ivesce, se strecóra,
Cà-ci e scrisu de provedintia: „ce-i nascutu are se móra!

Omulu care in viétia a luptatu pentru dreptate,
Trece linu in vecinicie, mângaiatu de-a sale fapte, —
Dar' tu anu ce treci acum'a, slabu, betrânu, neputinciosu
Si lasi loculu unui teneru, mândru, falnicu si frumosu,
Lasi pre urma-ti fapte demne? ori in rele 'n betrânitu
Lasi plangéndu pre a t'a urma, unu poporu desmostenitu?

.... Nu respondi?!.. Tu taci si 'n urma-ti arunci jalnic'a-ti

[privire

Par' c'ai díce: „nici cá mene n'a fi celu ce 'n urma-mi vine.“

Si te sténgi in vecinicie si te duci se nu mai víi
Lasându lumea 'n neastemperu, inecata 'n vijelii...
Omenimea se 'nfióra, si gândindu la viitoriu —
Inaintea ei se 'ntinde unu prospectu ingrozitoriu.

— — — — —

Preotíme romanésca! Tu ai fostu consolátore
Veacuri lungi pentru natiunea cea in veacu neperitóre,
Tu in tempuri de restriste pentru legea lui Christosu,
Ai fostu zidu de aperare, zidu puternicu, gloriosu...
Fii, ce-ai fostu si alta data, pentru anulu venitoriu —
Stergéndu lacrimi ardietóre, mângaindu alu teu poporu!

Frați preoți! cu diligenția, invetiați pre micu și mare,
Si 'nsuflați in turm'a vóstra acea nobila-aspirare,
Ce unesce creatur'a cu prea bunulu Creatoriu
Si alunga 'nfióarea pentru-unu negru viitoriu.
Atunci 'n anulu ce-acum intra, fia bunu ori fia reu
Toti voru díce in unu cugetu: — „Cu noi este Domnedieu!“

Deci primesce 'n ori-ce parte Cleru romanu dulce iubitú,
Urári lungi de fericire, pentru anulu ce-a sositú!

Blasiu 1. Ianuaru 1884.

GEORGIU SIMU.

D I V E R S E.

Anu nou fericítu dorimú din anima tuturoru confratiloru si amiciloru nostri! — Domnedieu resfire in noulu anu de pre orisonulu bisericeii si scólei romane norii ignorantiei, indolintiei si neintielegerei si scutéscá cu mána tare si cu braçiu inaltu pre *preotulu romanu* in lupt'a pentru desceptarea si inaintarea spirituala, morala si materiale a poporului romanu. — Fia cá in acestu anu se vedemu facúndu-se pasi seriosi pentru imbunatatírea stárei materiale a clerului romanu, care redusu a-si câscigá panea de tóte dílele cu muncire in crunta sudóre a pamentului, nu póte corespunde pe deplinu vocatiunei s'ale sublime, impreunata cu atátea si atátea îndetórirí si grele, respundietati, nici nu se póte presentá in viéti'a publica sociale amesuratu recerintiei statului seu.

La anulu si la multi ani cu bene si cu sanetate!

Péna de auru celui mai bunu scrietóriu beletristicu romanu. Administratiunea diuariului „AMICULU FAMILIEI“ ce apare in Gherl'a, a destinatu un'a péna de auru pentru premiarea celei mai bune *scrieri beletristice* (*poesia, novela, piesa teatrala*) publicanda in acestu diuáriu. — Se voru preferí scrierile acelea acaróru sujetu vá fí scosu din istori'a nóstra nationala, ori din viéti'a sociala a poporului romanu. Terminulu concursului e $18/_{30}$ Octomvre a. c. pre cându manuscrisale, — nesubscrise de auctóru, provediute cu óre-care devisa, suntú a se tramite la *Cancelari'a Negrutiu in Gherl'a* (Sz.-ujvár. — Transilvani'a), allaturandu la ele si o epistóla sigilata cu sigilu strainu, care in lontru se arete numele auctóru lui é' din afora se pórté devis'a operatului.

Proprietariu, Redactóru si Editoru: Niculáe Fekete Negrutiu.

Gherl'a. Imprimari'a „Auror'a“ p. A. Todoranu 1884.